

Vieša diskusija “Nevyriausybinių organizacijų ateities vizija”

2021 m. kovo 16 d.

Diskusijos dalyvių įžvalgų santrauka

Nacionalinės NVO koalicijos direktorė Gaja Šavelė pristatė koalicijos, kuri atstovauja 13 nacionalinių skėtinių organizacijų, kurios vienija per 300 NVO įžvalgas apie NVO sektoriaus plėtrą su viltimi, kad 2030 metai iš esmės nesiskirs nuo 2050 metų. Gajos nuomone sektorius auks, stiprės ir įsitvirtins srityse, kurios iki šiol dar nėra pakankamai atstovaujamos. Sektorius turi išmokti efektyviai bendradarbiauti su visais sektoriais ir naujoji vystymosi paradigma leidžia teigti, kad visi trys sektoriai artėja vienas link kito ir vis glaudžiau bendradarbiauja. Tikimasi, kad organizacijos sugebės reaguoti greitai, teikti inovatyvias ir kokybiškas viešąsias paslaugas ir pasiūlymus teisės aktams bei konsultacijas. Organizacijos investuos į ekspertinių kompetencijų ugdymą, skaidrumą, atskaitingumą, bei advokacijos veiklas. Iššūkiai su kuriais susidurs organizacijos tai bus skaitmenizacija ir tinkamo balanso tarp paslaugų teikimo ir advokacijos funkcijų vykdymo užtikrinimas.

Savivaldybių asociacijos direktorė Roma Žakaitienė atkreipė dėmesį į stirią partnerystę ir abipusį pasitikėjimą. Siekiant sklandaus viešųjų paslaugų perdavimo ponia Roma atkreipė dėmesį į tai, kad būtina sukurti paslaugų kokybės standartus ir finansuoti ne tik pačią paslaugą, bet ir paslaugų administravimo funkcijas. NVO turi nebijoti konkuruoti su verslu ir gerieji pavyzdžiai rodo, kad NVO gali sėkmingai teikti ir licencijuojamas bei akredituojamas viešąsias paslaugas. Bendradarbiaudami turime siekti, kad ateityje viešųjų paslaugų teisinis reglamentavimas būtų kiek įmanoma lankstesnis.

Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos prezidentė Inga Ruginienė mano, kad sektorius auks ir auks tiek kiek stipri bus pilietinė visuomenė. Ateityje labai svarbus organizacijų telkimas ir bendradarbiavimas. NVO ateityje turi siekti tapti stipriais ekspertais, kurių nuomonės ne tik išklausa, bet į ją atsižvelgiama bei pasitikima.

Ministrės Pirmininkės patarėja Aistė Kairienė mano, kad ateityje reikia stiprinti advokacijos veiklas siekiant lygiaverčio dalyvavimo ir atstovavimo balanso tarp visų sektorių. Konsultacijų svarba taip pat auks, todėl būtina stiprinti NVO sektoriaus įgūdžius dalyvauti teisėkūros procesuose. Sektorių reikia stiprinti tiek nacionaliniu, tiek regioniniu, tiek vietiniu lygiu. Teisinių kliūčių šiuo metu nėra, bet ateityje reikia peržengti mastymo ir tradiciškai susiklosčiusius kultūrinius barjerus. Aistė mano, kad ateityje turėtų įvykti galios santykio pokytis, kur valdžios atstovai turėtų tapti kompromisų tarp įvairių grupių suradėjais („aš žinau geriau“ vs. „patarkite, nes jūs veikiate vietoje“) ir tai turėtų tapti normalia bendradarbiavimo kultūra. Paslaugų teikimas turėtų būti teikiamas vadovaujantis problemos sprendimo principu ir paslaugų perdavimas turėtų vykti visa apimtimi, t.y. ne tik paslaugos teikimas bet ir administravimo funkcijos turi būti finansuojamos.

Akademiko, verslininko ir vizionieriaus Vlado Lašo nuomone, NVO turėtų atsisakyti „ne“ ir iš nevyriausybinių organizacijų virsti pokyčio/poveikio organizacijomis, kurios taptų visuomenės greitu atsaku į kylančias problemas. Pokyčius reikia daryti jau šiandien, greitai ir ryžtingai. NVO yra stiprus katalizatorius pokyčiui, reikia drąsiau komunikuoti tikslus, startuolių taikomus eksponentinio augimo principus galima taikyti ir ne pelno siekiančiuose organizacijose ir tai integruoti į švietimo sistemą kuo anksčiau. Drąsiau apsibrėžti išmatuojamus ir motyvuojančius tikslus, bei labai garsiai apie juos kalbėti,

išbandyti idėją maža apimtimi ir sėkmės atveju ją greitai dubliuoti. Vladas atkreipė dėmesį į B tipo verslus, kurie ne tik siekia pelno, bet ir vykdo socialinę misiją ir palinkėjo su startuoliška dvasia drąsiai augti.

Žurnalisto Edmundo Jakilaičio nuomone NVO turi telkti žmones ir juos išlaikyti, todėl ateityje svarbu investuoti į sektoriuje dirbančių ir savanoriaujančių žmonių motyvaciją. Asmens duomenų apsaugos ir teisiniai klausimai, tokie kaip savanorių įgaliojimas atstovauti organizaciją ir pan. šiandien dar kelia iššūkių, ypač kai reikia reaguoti greitai, todėl verta investuoti į geruosius pavyzdžius ir išmoktas pamokas.

Lietuvos verslo konfederacijos prezidentas Andrius Romanovskis kaip ir Vladas Lašas paragino atsisakyti „neigiamo“ sektoriaus apibūdinimo, t.y. iš nevyriausybinų organizacijų tapti pilietinėmis/visuomeninėmis organizacijomis. Visi trys sektoriai, tiek valdžia, tiek verslas, tiek NVO yra tos pačios vienos valstybės dalys ir visi turi glaudžiai bendradarbiauti. Andriaus nuomone NVO reikia siekti tapti nepriklausomomis, ypač finansiškai nuo valstybės. Jos turėtų būti tikrai savarankiškos ir didžiąją dalį paramos lėšų generuoti iš verslo sektoriaus bei savo narių, kurie turėtų mokėti nario mokestį. O tam reikia NVO masiškumo ir aktyvaus pliečių įsitraukimo į visuomeninę veiklą. Jis taip pat paskatino organizacijas tapti poliškai aktyvias, nebijoti drąsiai išsakyti nuomones, ginti teises ir aktyviau reaguoti į šalies politines aktualijas. Andriaus nuomone filantropijos plėtrai nepakanka šiandien galiojančio mecenatystės įstatymo ir būtina diegti naujas paskatas verslui (įskaitant ir mokestines lengvatas), ypač šiuolaikiškam socialiai atsakingam verslui.